

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVA22
HT13
Handledare: Jakob Gustavsson

Regional Integration

En jämförande studie mellan EU och NAFTA

Jonas Jansson 861108-4057

Abstract

Jag har i denna uppsats förklarat varför den regionala integrationen ser olika ut inom EU och NAFTA. Genom att analysera olika faktorer som t ex regional maktbalans och utformning av institutionerna har jag förklarat hur teorierna realism och neofunktionalism ser på regional integration och vilka faktorer som påverkar den regionala integrationen. Realismen fokuserar då på hur maktbalansen ser ut inom regionen och hur mindre stater kan påverka de större nationerna inom regionen. Neofunktionalismen fokuserar då istället på hur skiftande lojaliteter mot en centraliserad överstatlig makt är grunden till regional integration. Slutligen presenteras väsentlig kritik mot teorierna och lyfter även fram deras bra sidor. Båda teorierna har problem med determinism och missar väsentliga aspekter.

Nyckelord: regional integration, realism, neofunktionalism

Antal ord: 4 752

Innehållsförteckning

1	Introduktion	s 1
	1.1 Frågeställning och syfte	s 1
	1.2 Metod och material	s 2
2	Regionerna	
	2.1 EU	s 3
	2.2 NAFTA	s 4
	2.3 Skillnader mellan regionerna	s 5
3	Analys	
	3.1 Realism	s 7
	3.2 Neofunktionalism	s 11
4	Diskussion	s 15
5	Referenser	s 17

1 Introduktion

I världen finns idag flertalet regionala samarbetsprojekt. Hur djupgående samarbetena är och graden av institutionalisering skiljer sig markant region för region. För att definiera uttrycket regional integration har jag tagit hjälp av Young Jong Choi och James A Caporasos text *Comparative Regional Integration*¹. Regional integration beskrivs här som en process där regionala aktörer samarbetar för gemensamma mål. Regional integration kan däremot skilja sig stort från region till region och därför har Choi och Caporaso valt att rangordna olika former av regionala samarbeten efter hur integrerade de olika formerna är. Den lägre formen av regional integration är frihandelsavtal där länderna kommer överens om att slopa alla tullavgifter mellan de inblandade nationerna för att öka den regionala handeln. Nästa form av regional integration är då en gemensam marknad eller tullunion där de inblandade nationerna väljer att dessutom ha samma tullavgifter mot omvärlden för att öka den regionala ekonomiska integrationen. Den högre graden av regional integration bygger på uppbyggnaden av gemensamma institutioner för att ytterligare fostra positiv integration mellan medlemsländerna. Beslutsfattandet inom dessa gemensamma institutioner är även de en viktig faktor för regional integration. Beslut kan då fattas antingen enhälligt eller genom majoritetsprincipen. Majoritetsprincipen står då för den högsta graden av regional integration då den kräver ett försvagande eller totalt avvecklande av den nationella suveräniteten för medlemsländerna. Regional integration beskrivs därmed som en process men behöver ej vara en linjär sådan.

1.1 Frågeställning och syfte

Syftet med min uppsats är att försöka förklara hur olika teorier förhåller sig till regional integration och hur väl man kan applicera dessa på olika regionala samarbetsorganisationer, för att förklara varför integrationen och samarbetet är mer utvecklat inom olika regioner. Jag

¹ Choi & Caporaso 2002, s. 482

har då valt att fokusera på EU och NAFTA som blir mina analysenheter i denna uppsats. Min första frågeställning blir därför ”Hur skiljer sig EU och NAFTA åt?”. Min huvudfråga blir sedan att besvara ”Hur kan man förklara skillnaderna av regional integration inom EU och NAFTA?”.

1.2 Metod och material

Som metod för att besvara min frågeställning har jag valt att använda mig utav en teoriprövande² ansats. Jag kommer att göra fallstudier på både EU och NAFTA där jag kommer analysera frågeställningen från olika variabler. Teorierna som jag har valt att använda mig av för att besvara frågeställningen är realism och neofunktionalism. Dessa teorier har jag valt för att de ger skilda bilder av hur integration skapas inom regioner och för att de fokuserar på olika variabler för att integration och samarbete ska vara möjligt. Båda teorierna är välkända och används flitigt för att förstå olika fenomen inom internationella relationer.

Valet av analysenheter var svårt då det inte finns så många större omskrivna regionala samarbetsregioner. I dagens läge existerar ca fem större regionala samarbetsorganisationer som är EU, NAFTA, MERCOSUR, SADC och ASEAN. Mitt val blev då att fokusera på EU och NAFTA i ett försök till mest lika-design³. Båda regionerna lyfts fram som två av världens tre mest inflytelserikaste regioner tillsammans med östra Asien⁴. Båda regionerna kännetecknas av ekonomisk interdependens mellan nationerna men både den ekonomiska och den politiska integrationen ser annorlunda ut mellan EU och NAFTA. Båda regionerna kännetecknas även av en kulturell mångfald där flertalet olika språk talas inom regionerna. Med hjälp av de båda teorierna kommer jag att belysa de viktiga skillnader mellan regionerna som teorierna fokuserar på. De oberoende variablerna som jag kommer att använda för att förklara olikheten i beroende variabeln ”regional integration”, bygger på tidigare texter och böcker som är relevanta för ämnet. Detta för att informationen i uppsatsen ska ha hög kumulativitet.

² Esaiasson m.fl. 2012, s. 40

³ Esaiasson m.fl. 2012, s. 101

⁴ Choi & Caporaso 2002, s. 481

2 Regionerna

2.1 EU

Europeiska unionen är idag ett långtgående regionaliseringsprojekt som bygger på en blandning av överstatlighet och mellanstatlighet. Grunden till dagens EU lades år 1951 när Europeiska kol- och stålgemenskapen grundades. Bakgrunden till EKSG var de två världskrig som tidigare hade utkämpats på den europeiska kontinenten och hade lämnat kvar en sargad kontinent. EKSG gick då ut på en gemensam och överstatlig kontroll av de industrier som utgjorde grunderna för krigsföring. Genom att låta alla medlemsländer ha insyn i varandras industrier skulle därmed krigsföring bli omöjlig mellan staterna. EKSG byggde på Schumanplanen som arbetades fram av den franske utrikesministern Robert Schuman 1950, där han menade att en gemensam kontroll av basindustrierna skulle leda till ett öppnare Europa och därmed minimera risken för nya krig på kontinenten⁵. EKSG visade sig vara en ekonomisk framgång med ökad produktion och ökad handel länderna emellan.

År 1957 tog EU nästa steg i utvecklingen med undertecknandet av Romfördraget⁶. Man fastslog då att det inom Europeiska gemenskapen skulle råda fri rörlighet för varor, tjänster, valuta och individer. Man skulle ta bort alla interna hinder såsom tullavgifter inom regionen. Romfördraget slog även fast att medlemstaterna skulle upprätta en gemensam marknad som bygger på principen om en tullunion. Alla medlemstater skulle därmed använda sig utav samma tullsatser mot omvärlden. Man beslutade även att utarbeta gemensam politik inom ett antal områden, t ex fiske och jordbruk⁷.

EU bygger idag på en långt gången institutionalisering av gemenskapen där de viktigaste instituten är Kommissionen, Europaparlamentet, Europeiska rådet, Ministerrådet och EU-domstolen. Unionen utgörs idag utav 28 medlemsländer som alla har valt att avsäga en del av sitt självbestämmande i rad olika frågor för att få vara medlemmar i unionen. EU

⁵ Tallberg 2013, s. 20

⁶ Tallberg 2013, s. 22

⁷ Tallberg 2013, s. 22

definieras av Jacques Delors som ett "oidentifierbart politiskt objekt"⁸ då det har inslag som liknar en federation men även inslag som motsätter sig detta. Man kan då se en centraliserad makt som likt en federation har bestämmanderätt över dess medlemsstater samt hur kommissionen har en oberoende ställning gentemot dess medlemmar. Däremot kan inte EU tilldela sig själv makt inom nya områden som en stat kan göra.

2.2 NAFTA

NAFTA trädde i kraft den 1:e januari 1994 och står för North American Free Trade Agreement. Det är ett trilateralt frihandelsavtal mellan USA, Kanada och Mexiko. NAFTA:s huvudsakliga mål är att eliminera tullavgifter och andra handelshinder inom regionen, så att regionens företag enklare ska kunna investera inom regionen och arbeta för beskyddandet av äganderätten inom regionen⁹.

Till skillnad från EU bygger NAFTA på en mild form av överstatlighet och samarbetet är begränsat till enbart handelspolitik. NAFTA är enbart överstatlig i tvistemål när t ex en nation förhindrar den fria handeln¹⁰. Det existerar inga gemensamma institutioner och sekretariatet (som är den administrativa ledningen) är utsprid över medlemsländerna och arbetar för att se till att avtalet efterlevs inom regionen¹¹. Sekretariatet¹² är då även finansierat av den stat som den opererar inom, till skillnad från EU där kommissionen är oberoende från medlemsstaterna.

Det högsta organet inom NAFTA är Frihandelskommissionen som består av de ministrar som ansvarar för internationell handel i respektive medlemsland. Frihandelskommissionen träffas minst en gång om året och ansvarar då för upprättandet av skiljedomspaneler som avgör konflikter inom avtalet¹³. Frihandelskommissionen har då även befogenheter att tillsätta utredningar och vilka som ska delta inom utredningarna. NAFTA har visat svårigheter att lösa de handelskonflikter som har uppstått inom regionen och avtalet har fått utstå hård kritik från olika aktörer över hela regionen. Förespråkare har prisat avtalet för

⁸ Tallberg 2013, s. 12

⁹ Sundström m.fl. 2004, s. 116

¹⁰ Gal-Or 1998, s. 6

¹¹ Gal-Or 1998, s. 6

¹² Gal-Or 1998, s. 6

¹³ Sundström m.fl. 2004, s. 117

att kunna ge regionen en stark tillväxt och kritiker har beskyllt avtalet för att ge amerikanska och kanadensiska företag möjligheten att placera sin tillverkning i Mexiko för att slippa de strängare lagarna i USA och Kanada¹⁴.

2.3 Skillnader mellan regionerna

För att enkelt kunna besvara frågan hur de två regionerna skiljer sig åt har jag använt mig utav den mall som Fredrik Söderbaum använder sig av för att definiera olika former av regionalism, i sin text om regionalism¹⁵.

	Gammal regionalism	Ny regionalism
Aktörer	Dominerad av statsaktörer inom ramen för mellanstatliga organisationer och ramverk.	Pluralism av statliga och icke-statliga aktörer som samarbetar inom såväl formella institutioner som på mer informell basis genom nätverk och partnerskap.
Samarbetsområden	Samarbete med specifika målsättningar inom väl avgränsade sektorer, främst handel och säkerhet.	Mångdimensionellt samarbete inom en rad sektorer; t ex ekonomi, handel, politik, säkerhet och kultur.
Policyinriktning	Inåtriktad och ofta protektionistisk.	Utåtriktad och ofta direkt länkad till globalisering

EU kan då definieras som ny regionalism då den faller in under alla kategorier av ny regionalism enligt Söderbaums instrument. Inom EU verkar en mängd olika aktörer som alla påverkar policyinriktningen inom EU¹⁶. Detta uppmuntras även av kommissionen som bjuder

¹⁴ Sundström m.fl. 2004, s. 116

¹⁵ Söderbaum 2009, s. 220

¹⁶ Söderbaum 2009, s. 226

in icke-statliga aktörer. Idéer till nya lagförslag kan då inom EU komma från kommissionens tjänstemän, Europaparlamentet, Medlemsländerna eller olika intressegrupper¹⁷. Samarbetet inom EU är mångdimensionellt då den involverar tullunion, gemensam marknad, polisiära samarbeten, valutaunionen EMU och gemensam jordbrukspolitik som exempel. Policyinriktningen inom EU är däremot splittrad mellan att vara både inåtriktad och utåtriktad. Den interna politiken är till största del överstatlig och innefattar t ex inre marknaden, gemensamma jordbrukspolitiken, konkurrenspolitik och miljöpolitik. Den externa politiken berör då EU:s relation till omvärlden som t ex gemensam utrikes- och försvarspolitik och tullunionen där alla medlemsländer har samma tullavgifter till omvärlden. Däremot är utrikes- och försvarspolitikerna inom EU enbart mellanstatlig.

NAFTA:s aktörer är däremot statscentrerat med inslag av pluralism. Icke-statliga aktörer kan påverka genom att delta i de olika utredningar som Frihandelskommissionen kan tillsätta¹⁸. Det blir däremot svårt för icke-statliga aktörer att annars få inflytande över NAFTA då sekretariatet är utspritt över medlemsländerna och ingen enad institution finns för det operationella arbetet. Samarbetsområdet inom NAFTA är däremot enbart ett handelspolitiskt samarbete där inga ambitioner finns för att utöka samarbetet till andra områden. Ingen av länderna inom NAFTA har heller några ambitioner på att överge den nationella suveräniteten. Policyinriktningen inom NAFTA riktar sig enbart på inomregionala problem som t ex tullavgifter och andra handelshinder inom regionen. Det finns inga ambitioner eller mål för att införa gemensam utrikespolitik, om än mellanstatlig.

Det finns även andra viktiga skillnader mellan EU och NAFTA som t ex att EU bygger på en tullunion med gemensamma tullavgifter mot omvärlden och NAFTA enbart är ett frihandelsavtal och därmed ej har enade tullavgifter mot omvärlden. Det råder dessutom inte fri rörlighet för människor inom NAFTA som det gör inom EU i och med Schengenavtalet.

¹⁷ Tallberg 2013, s. 78

¹⁸ Sundström m.fl. 2004, s. 117

3 Analys

3.1 Realism

Realism som teori för regional integration kan tyckas vara märkvärdigt då flera av grundpelarna inom teorin starkt motsätter sig samarbete mellan nationer. Den enda aktören som realismen fokuserar på är nationalstaten och den starkaste drivkraften för nationalstaten är säkerhet¹⁹. Länderna har då ingen att vända sig till om deras säkerhet står i fara, det råder anarki på den internationella arenan. Länderna har själva hela ansvaret för sin egen säkerhet och detta faktum gör då att internationella relationer präglas av rädsla och risktagande. Det är ett risktagande för att ett land kan tjäna mer på ett samarbete än ett annat land. Det landet som då tjänar minst på samarbetet kommer då hamna i riskzonen då den får mindre relativa fördelar av samarbetet och hamnar därmed i en försvagad ställning gentemot den andra nationen.

Två viktiga begrepp för att förklara realismens syn på regional integration är regional maktbalans och sekundärstater. Den regionala maktbalansen baseras då på vilka aktörer som existerar inom regionen och vilka materiella maktresurser som de olika aktörerna besitter. Materiella maktresurser²⁰ såsom invånare, militär och ekonomi är grundstenarna för att kunna föra krig och är därmed de viktigaste faktorerna för att utöva makt över andra stater enligt realismen.

Sekundärstater²¹ beskrivs som ”mindre stater som fortfarande besitter stor makt” i Young Jong Choi och James A Caporasos text *Comparative Regional Integration*. Dessa stater har alltså ingen möjlighet att nå en hegemonisk ställning inom regionen men har fortfarande makt att påverka den regionala politiken. Dessa länder kommer då vara mer benägna att samarbeta och ingå i överstatliga samarbeten för att försöka knyta till sig större aktörer inom regionen. Denna teori skapades av Joseph Grieco och kallas för ”Voice

¹⁹ Mingst & Arrequin-Toft 2011, s. 71

²⁰ Mingst & Arrequin-Toft 2011, s. 127

²¹ Choi & Caporaso 2002, s. 488

Opportunity Thesis”²². Sekundärstater kommer att vilja samarbeta för att det ger dem större inflytande än vad deras materiella maktresurser tillåter dem. Men varför kommer de större makterna vara villiga att samarbeta om det inte ger dem bäst relativa fördelar? Man kan se på hur den regionala maktbalansen ser ut och om det finns någon regional hegemon eller ej. Realismen säger då att om en nation är så pass stor att det ej existerar regionala aktörer som kan fungera som en motvikt i maktbalansen så kommer hegemonen ej vara intresserad av ett fördjupat överstatligt samarbete. Tanken är alltså att länder inte vill samarbeta men kan bli tvungna för att inte försvaga sin ställning inom regionen. Genom att ingå i djupgående samarbeten kommer man då binda upp aktörerna vilket är mer troligt att det förekommer i en region där det saknas en regional hegemon som själv kan styra och utöva makt på alla andra aktörer inom regionen. Den viktigaste variabeln blir därför att kolla på hur fördelningen av maktresurser ser ut inom regionen och om man kan urskilja någon regional hegemon. All data som jag kommer använda mig av för att mäta de regionala maktbalanserna är hämtade från världsbankens officiella hemsida²³.

Land	Befolkning 1988	BNP 1988(miljarder USD)	Militära utgifter 1988(procent av BNP)
Västtyskland	61,4	1 353	2,5
Frankrike	56,7	1 007	3,5
Italien	57,7	894	2,2
Nederländerna	15,0	239	2,7
Belgien	9,9	162	2,4

Land	Befolkning 2012(miljoner)	BNP 2012(miljarder USD)	Militära utgifter 2012(procent av BNP)
Tyskland	81,8	3 577	1,3
Frankrike	64,7	2 776	2,3
Italien	60,3	2 198	1,7
Nederländerna	16,5	840	1,3
Belgien	10,8	513	1,1

Man kan här enligt siffrorna tydligt se hur maktbalansen har sett ut i Västeuropa. Den enda stora förändringen inom maktbalansen som har skett efter grundandet av EU är Tysklands återförenande 1990. Jag har därför tagit fram data från två tillfällen, ett före och ett efter

²² Choi & Caporaso 2002, s. 488

²³ Världsbanken

Tysklands återförenande. Nämnvärt är då att även om länderna har utvecklats under tiden mellan EU:s grundande och 1988 så har inte maktbalansen i regionen påverkats i någon nämnvärd bemärkelse. Man kan då enligt realistiskt perspektiv se att sekundärstaterna Belgien, Nederländerna och Italien ville binda upp de större aktörerna Frankrike och Västtyskland. Man var då särskilt måna om att binda upp Västtyskland innan landet återförenades. Som man kan se är ett återförenat Tyskland den största aktören inom regionen men kan ej betraktas som en regional hegemon. Tyskland kan ej på egen hand utöva makt över alla andra aktörer inom regionen om de andra aktörerna samarbetar.

EU är ett projekt som arbetades fram av den franske utrikesministern Robert Schuman år 1950. Det primära målet med samarbetet var att skapa ekonomiskt välstånd i regionen, att integrera aktörerna och därmed minska risken för krig i regionen. Det var därför viktigt att EU lyckades binda upp Västtyskland, pga. landets ställning inom regionen och historiken angående de tidigare världskrigen. Det som utmärkte Västtyskland i jämförelse med de andra ursprungsmedlemmarna var att Västtyskland ej var medlem i NATO²⁴ och man därför vill binda upp nationen för att öka stabiliteten i regionen.

Regional integration drivs av nationella intressen enligt realismen²⁵ och om man ser på maktbalansen inom Västeuropa kan man se hur realister skulle förklara EU:s framväxt. Sekundärstaterna som t ex Italien, Nederländerna och Belgien ville binda upp de större aktörerna för att kunna utöka sin makt inom regionen och kunna få inflytande över stormakternas agerande. Frankrike ville som näst största aktören binda upp Västtyskland innan landet återförenades, för att säkra freden emellan stormakterna. Västtyskland kände därmed sig tvingade att gå med i samarbetet för att inte tappa sin maktposition inom regionen. Om Västtyskland hade valt att ställa sig utanför samarbetet hade Frankrike, Italien och Beneluxländerna kunnat utöva makt mot Västtyskland. Dessa nationella intressen har spelat stor roll för grundandet och utformandet av EU enligt realismen och kan direkt kopplas till hur maktbalansen ser ut inom regionen.

²⁴ Tallberg 2013, s. 21

²⁵ Söderbaum 2013, s. 224

Land	Befolkning 2012(miljoner)	BNP 2012(miljarder USD)	Militära utgifter 2012(procent av BNP)
USA	314,1	15 094	4,4
Kanada	34,0	1 736	1,3
Mexiko	112,3	1 154	0,5

Om man istället kollar på hur situationen ser ut inom NAFTA-regionen blir bilden en helt annan. Här kan man tydligt identifiera USA som en regional hegemon. USA står för ca 68 % av befolkningen, ca 84 % av ekonomin och ca 95 % av försvarsutgifterna inom regionen. Precis som realismen säger kommer USA inte vara intresserade av något långtgående överstatligt samarbete inom regionen, för det finns ingen annan stat inom regionen som USA behöver balansera makten emot. Även om Kanada och Mexiko skulle alliera sig mot USA, så skulle de aldrig kunna mäta sig med USA. Man kan alltså inte identifiera någon påtvingad integrering inom NAFTA-regionen som man kan se inom EU.

Men varför existerar NAFTA överhuvudtaget om det inte finns några försvarspolitiska intressen som framtvingar integreringen? Fredrik Söderbaum skriver i sin text om regionalism att ”skapandet av NAFTA kan dock inte förstås enbart med hänvisning till inomregionala faktorer”²⁶. Man får istället skifta fokus mot den internationella maktbalansen.

År	GDP(miljarder USD) USA	GDP(miljarder USD) Kina
1982	3 227	326
1987	4 698	673
1992	6 210	1 188
1997	8 316	2 260
2002	10 661	3 669
2007	14 334	7 333
2015(IMF prognos)	18 390	15 923

Genom att kolla på hur den internationella maktbalansen har förändrats under de senaste 20 åren kan man då förklara skapandet av NAFTA. Till följd av att USA inte har några försvarspolitiska hot inom regionen kan man då förklara NAFTA som ett utökande av den amerikanska marknaden, för att möta konkurrensen från främst Kina. Det huvudsakliga målet för NAFTA är att tillåta företag att bättre placera sina resurser inom regionen. NAFTA har

²⁶ Söderbaum 2009, s. 227

därför fått utstå mycket kritik för att enbart gynna amerikanska intressen²⁷. Man kan alltså förstå skapandet av NAFTA med att USA har fått ökad konkurrens och försvagad ställning i den internationella maktbalansen. Genom NAFTA kan amerikanska företag lättare expandera över gränserna till Kanada och Mexiko.

Man kan alltså se att den drivande faktoren till långtgående överstatliga samarbeten är fördelningen av materiella maktresurser och hur den regionala maktbalansen ser ut.

3.2 Neofunktionalism

Till skillnad från realismen så fokuserar man inom neofunktionalismen på fler aktörer än nationalstaten som t ex multinationella företag, intressegrupper och politiska eliter. Man tänker sig då att världen inte styrs av nationella intressen, utan fokuserar likt liberalismen på aktörernas olika särintressen. Neofunktionalister tänker då att nationer ej kan skapa integration på egen hand utan det måste finnas ett stöd från andra aktörer för att en integrationsprocess ska kunna startas²⁸. Integrationsprocesser startas istället när den överstatliga institutionens intressen sammanfaller med de transnationella intressena från intressegrupper, transnationella företag och andra aktörer. Integration mellan aktörer startas då inom områden som t ex handel. Transnationella företag har då intressen av att ta bort tullavgifter för att gynna dem och den överstatliga institutionen har då intressen i att integrera de olika nationalstaterna som påverkas av det.

Dessa samarbeten kommer då enligt neofunktionalismen att skapa ”spill-over-effekter”²⁹, när samarbete inom ett område även kommer att kräva samarbete på andra områden. Man kan då tänka att de transnationella intressena kommer att förspråka mer djupgående integration för att gynna de olika aktörerna, t ex instiftandet av gemensam lagstiftning och gemensam valuta. Samarbetet kommer alltså att skifta från harmlösa områden som t ex handel och ekonomi till mer kontroversiella områden som t ex lagstiftning. De mer kontroversiella områdena är då områden som vanligtvis förknippas med nationalstater och integrationen kommer därför att försvaga medlemstaternas suveränitet.

²⁷ Söderbaum 2009, s. 227

²⁸ Choi & Caporaso 2002, s. 486

²⁹ Johansson 2009, s. 436

Neofunktionalister tänker då att det finns en socialiserande aspekt på det överstatliga inom regionen och de olika aktörerna som verkar där. Tjänstemän och politiska eliter kommer då genom att kontinuerligt träffa andra tjänstemän inom sitt område med andra nationaliteter, förändra sina värderingar. Tjänstemännen kommer då att fokusera på regionens intressen istället för att representera några nationella intressen. När tjänstemännen då istället fokuserar på regionala intressen kommer de då att arbeta för lösningar som gynnar regionen istället för nationerna och därmed driva på integrationen³⁰. Thomas Risse skriver i sin text ”Neofunctionalism, European identity, and the puzzles of European integration” om hur politiska aktörer kommer att skifta fokus och lojalitet mot ett nytt överstatligt center. Detta är då definitionen av regional integration enligt Riise³¹. Tanken är då att när de olika aktörerna kommer att fatta beslut som gynnar regionen så kommer det att skapa ökade ”spill-over-effekter” och hela integrationsprocessen kommer att gå av sig själv. Neofunktionalister ser alltså att skiftade lojaliteter mot ett nytt överstatligt center kommer att generera mer ”spill-over-effekter” och därmed ökad integration. Detta är då inget som medlemsländerna kan påverka utan kommer att ske per automatik.

Den viktigaste variabelen för att förklara skillnader i regional integration enligt neofunktionalistiskt perspektiv, blir då att granska hur institutionerna inom regionen är uppbyggda. Man bör då fokusera på hur möjligheterna ges för skapandet av en överstatlig politisk elit och hur icke-statliga aktörer kan påverka dagordningen inom regionen.

Inom EU blir då kommissionen den viktigaste av EU:s institutioner för att förklara den europeiska integrationen. Jonas Tallberg beskriver kommissionen som ”EU:s motor”³² och det är kommissionen som ensamt tar initiativ till nya lagförslag inom EU. Att kommissionen då har ensamt ”initiativrätt” inom EU ger då kommissionen stor möjlighet att forma utvecklingen av EU³³. Kommissionen tar då in lagförslag från flera olika aktörer för att sedan diskutera kring dessa. Dessa lagförslag kan då komma från t ex Europaparlamentet, medlemsländer, intresseorganisationer eller transnationella företag. Innan ett utomstående lagförslag kommer upp till kommissionen så kommer det granskas av flertalet olika tjänstemän inom kommissionens organisation. Lagförslagen kommer att granskas och revideras flertalet gånger för att anpassas efter kommissionens mål, innan det når EU-

³⁰ Johansson 2009, s. 436

³¹ Risse 2006, s. 292

³² Tallberg 2013, s. 73

³³ Tallberg 2013, s. 80

kommissionärerna. Flertalet aktörer kommer då att bygga upp informella nätverk med tjänstemännen inom kommissionens organisation för att kunna påverka dagordningen inom kommissionen. Det råder alltså inom kommissionen hög samverkan med andra aktörer.

Man kan då tydligt se tendenser till en förflyttning av lojalitet då kommissionens främsta syfte är att gynna alla medlemsländer inom EU och tjänstemän inom kommissionen ej ska företräda en enskild nation utan hela regionen³⁴. Man kan då tänka sig att kommissionen och dess tjänstemän kommer att ge större utrymme för frågor som ökar integrationen inom regionen och frågor som utvidgar EU:s samarbete inom regionen. Därmed tänker man inom neofunktionalismen att kombinationen av en överstatlig institution med regionslojala tjänstemän och starkt inflytande från olika aktörer har skapat en ständigt ökande integrationsprocess. EU har då enligt neofunktionalismen alla grundläggande variabler för att skapa långtgående regional integration.

I NAFTA:s fall blir frågan då varför denna integrationsprocess ej existerar inom den nordamerikanska regionen. I P.C. Schmitters text ”Ernst B. Haas and the legacy of neofunctionalism” tar han upp en tes om att nationalstater kommer att känna sig hotade av en överstatlig centraliserad makt då den kommer att försvaga nationernas suveränitet.

*“The world is full of so-called regional integration schemes whose members have anticipated such a threat and, therefore, designed their institutions to minimize such an eventual outcome.”*³⁵

Schmitter tänker sig då att nationerna kommer att utforma det regionala samarbetet till en sådan grad att det ej sker någon skiftande lojalitet mot en överstatlig centraliserad makt. Integrationsprocessen som skapas med överstatliga institutioner och pluralistiskt inflytande är ju enligt neofunktionalismen en självgående process som medlemsstaterna ej kan hindra. Istället väljer då vissa nationerna att enbart gå med i regionala samarbeten där den nationella suveräniteten ej försvagas.

Frihandelskommissionen som inom NAFTA har det yttersta ansvaret inom frihandelsavtalet, har ansvar för att sätta samman skiljedomstolar och skapa utredningar om förbättringar till avtalet. Frihandelskommissionen är sammansatt av respektive minister från medlemsstaterna som ansvarar för internationell handel. Man kan då enkelt anta att dessa

³⁴ Tallberg 2013, s. 73

³⁵ Schmitter 2005, s. 263

ministrar kommer att värna om nationella intressen för nationen som de representerar. Om man då tänker sig att NAFTA:s frihandelskommission ej har regional integration som huvudprioritering, utan nationella intressen så kommer det att minska ”spill-over-effekterna” inom NAFTA.

Inflytandet från icke-statliga aktörer är även det mindre inom NAFTA än inom EU. Även om frihandelskommissionen kan anlita icke-statliga aktörer till skiljedomstolar och utredningar så får detta mindre inverkan än det pluralistiska inflytandet inom EU. Det krävs nämligen konsensus från de båda nationerna som är inblandade i skiljedomstolen över vilka medlemmar som ska få medverka i skiljedomstolen³⁶. Icke-statligt inflytande under utredningar inom NAFTA får även det mindre inflytande än inom EU. NAFTA:s regelverk får nämligen ej användas inom rättegångar i USA och Kanada till följd av konstitutionella hinder. NAFTA:s regelverk kan därmed enbart användas för att påverka frågor som rör mexikanska dispyter³⁷.

Den socialiserande faktoren är även den mindre inom NAFTA än inom EU. Det finns inte några centraliserade institutioner inom NAFTA som tjänstemän och icke-statliga aktörer kan få en förskjuten lojalitet mot. Alla institutioner inom NAFTA är uppdelade mellan medlemsländerna och finansieras av den nationen som institutionen verkar inom³⁸.

De viktigaste skillnaderna mellan EU och NAFTA för att förklara skillnaden inom grad av integration blir därmed att se på de konstitutionella skillnaderna inom organisationerna. Det krävs ett överstatligt maktcentrum där icke-statliga aktörer kan få inflytande över dagordningen. Maktcentrumet behöver inte bara vara överstatligt för att kunna fatta beslut utan även för att legitimera organisationen, så att icke-statliga aktörer ska söka sig till organisationen. Utan legitimitet kommer icke-statliga aktörer ej att få skiftande lojalitet mot organisationen. Medlemsländerna kommer däremot känna sig hotade av den minskande nationella suveräniteten och många nationer kommer att vara försiktiga att gå med i överstatliga samarbeten.

³⁶ Sundström m.fl. 2004, s. 117

³⁷ Gal-Or 1998, s. 6

³⁸ Gal-Or 1998, s. 6

4 Diskussion

Båda teorierna har starka och svaga sidor för att förklara regional integration. Kortfattat drivs integrationen enligt realismen på av nationernas rädsla för en försvagad maktposition och inom neofunktionalismen drivs den på av juridiska mekanismer.

Realismen belyser tydligt hur viktig den regionala maktbalansen är för varje nations agerande och hur länder kommer att agera utifrån vilken situation de befinner sig i. Ett stort problem med båda teorierna är att de är väldigt deterministiska i sin syn på regional integration. Så länge förutsättningarna för utvecklandet av en integrationsprocess ges så kommer integrationen att ske per automatik. Inom realismen kommer nationerna alltid att agera utifrån sina nationella intressen och det kommer alltid att finnas ett tydligt nationellt intresse. Man tappar då inom realismen individsperspektivet där enskilda aktörers inflytande aldrig kommer med i beräkningen.

Om realismens teori om regional integration stämmer borde man kunna se ett mer integrerat samarbete i rad andra regioner i världen. Inom regioner som SADC³⁹ i södra Afrika och ASEAN⁴⁰ i Sydostasien kan man ej heller se några regionala hegemoner inom regionerna⁴¹. Båda dessa samarbetsorganisationer kännetecknas däremot av låg överstatlighet och svårigheter att få integrationen att fungera⁴². Realismen får alltså svårt att förklara varför den regionala integrationen är så pass mer långtgående inom Europa och ej i andra delar av världen där den regionala maktbalansen också kan kännetecknas som multipolär maktbalans. Även om de två världskrigen som drabbade Europa och skadade alla inblandande nationer kan anses vara en bidragande orsak till den europiska integrationen så är inte mellanstatliga konflikter något som enbart har drabbat den europeiska kontinenten.

Realismen har däremot sin styrka i att förklara varför sekundärstaterna inom en region kan få ett stort inflytande utan att besitta stora materiella maktresurser. Genom att sekundärstater samarbetar för att sätta press på de större aktörerna är en teori som fungerar

³⁹Söderbaum 2009, s. 234

⁴⁰Söderbaum 2009, s. 232

⁴¹ Världsbanken

⁴² Söderbaum 2009, s. 235

väldigt bra för att förklara grunden för europeisk integration. Realismen fungerar även bra för att förklara varför den regionala integrationen är underutvecklad i regioner som NAFTA och sydamerikanska MERCOSUR⁴³, där man tydligt kan se Brasilien⁴⁴ som en regional hegemon.

Neofunktionalismen lider likt realismen av problemet med att vara för deterministisk. Så länge regionen har ett centralt maktcentrum där icke-statliga aktörer kan ha stort inflytande så kommer integrationen att ständigt öka i en självgående process. Verkligheten överensstämmer däremot inte med teorin då integrationen och samarbetet inom EU har gått i vågor och det har under perioder varit ett svalt intresse för integration. Vissa områden inom EU är fortfarande underutvecklade och enbart mellanstatliga som t ex utrikespolitik och försvarspolitik. Enligt neofunktionalismen är däremot integrationsprocessen något som hela tiden expanderar till följd av ”spill-over-effekter” och som enskilda individer ej kan påverka, speciellt inte medlemsstaterna. Exempel finns däremot där enskilda individer har påverkat integrationsprocessen inom EU. År 1963 hindrade Charles de Gaulle som var dåvarande president i Frankrike, ett EU-medlemskap för Storbritannien för att han trodde det skulle leda till ett EU-samarbete under brittiskt styre⁴⁵. Charles de Gaulle hindrade alltså som individ den integrationsprocess som neofunktionalismen anser vara automatisk. Neofunktionalismen får likt realismen svårigheter att förklara enskilda individers påverkan på integrationsprocessen.

Neofunktionalismen utvecklades under 1950-talet och bygger till stora delar på hur det regionala samarbetet ser ut i Europa. Neofunktionalismen fungerar därför mycket bra för att förklara viktiga faktorer i den europeiska utvecklingen, men har då även fått kritik för att vara eurocentrerad och att teorin fungerar dåligt för förklarar integrationsprocesser i andra delar av världen⁴⁶.

Båda teorierna tillför viktiga idéer till frågeställningen om varför regional integration uppstår. Skiftande lojalitet och regional maktbalans är variabler som är viktiga att väga in i problematiseringen av regional integration, men båda teorierna har svårigheter med determinism och att väga in individers påverkan på integrationsprocessen.

⁴³ Söderbaum 2009, s. 230

⁴⁴ Världsbanken

⁴⁵ Tallberg 2013, s. 23

⁴⁶ Söderbaum 2009, s. 225

5 Referenser

Choi, Young Jong – James A Caporaso, 2002. *Comparative Regional Integration* i Walter Carlsnaes – Thomas Risse – Beth A Simmons (red.) *Handbook of International Relations*. London. Sage Publications Ltd, s. 480-499

Esaiasson, Peter – Mikael Gilljam – Henrik Oscarsson – Lena Wängnerud, 2012. *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 4:e uppl. Stockholm. Norstedts Juridik AB.

Gal-Or, Noemi, 1998. *Private Party Direct Access: A Comparison of the NAFTA and the EU Disciplines*, <http://lawdigitalcommons.bc.edu/iclr/vol21/iss1/2> Hämtdatum: 2013-12-18

Johansson, Karl Magnus, 2009. *Europeiska Unionen* i Jakob Gustavsson & Jonas Tallberg (red.) *Internationella relationer*. 2:a uppl. Lund. Studentlitteratur AB, s. 423-441.

Mingst, Karen A. & Ivan M. Arrequin-Toft, 2011. *Essentials of international relations*. 5:e uppl. New York. W. W. Norton & Company.

Risse, Thomas, 2005. *Neofunctionalism, European identity and the puzzles of European integration*, *Journal of European Public Policy*, 12:2, London. Routledge. s. 291-309.

Schmitter, Phillippe C. 2005. *Ernst B. Haas and the legacy of neofunctionalism*, *Journal of European Public Policy*, 12:2. London. Routledge, s. 255-273

Sundström, Mikael – Malena Rosén – Martin Hall, 2004. *En guide till mellanstatliga organisationer*. Lund, Studentlitteratur AB.

Söderbaum, Fredrik, 2009. *Regionalism* i Jakob Gustavsson & Jonas Tallberg (red.) *Internationella relationer*. 2:a uppl. Lund, Studentlitteratur AB, s. 219-238

Tallberg, Jonas. 2013. *EU:s politiska system*, 5:e uppl. Lund. Studentlitteratur AB

Världsbanken. Världsbankens hemsida, *World Bank Open Data*.
<http://data.worldbank.org> Hämtdatum: 2013-12-15.